

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов

« 07 » 09 2018 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОХОРОНА ПРАЦІ

ДЛЯ СТУДЕНТІВ

СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 012 Дошкільна освіта
5.1010201 Початкова освіта
5.02020701 Дизайн

ОСВІТНЬОГО РІВНЯ молодший спеціаліст

ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ Дошкільна освіта

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 0890/18
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)
« » 20 18 р.

Київ - 2018

РОЗРОБНИК: Кравченко Наталія Володимирівна, викладач циклової комісії природничих дисциплін Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка, старший викладач.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії природничих дисциплін

Протокол від « 30 » серпня 2018 р. № 1
Голова циклової комісії [підпис] (Л. М. Глухенька)

Робочу програму перевірено
« 05 » вересня 2018 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи [підпис] З. Л. Гейхман

Заступник директора з навчальної роботи [підпис] Я. В. Карлінська

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. (_____), « ___ » _____ 20__ р, протокол № _____

на 20__/20__ н. р. (_____), « ___ » _____ 20__ р, протокол № _____

на 20__/20__ н. р. (_____), « ___ » _____ 20__ р, протокол № _____

на 20__/20__ н. р. (_____), « ___ » _____ 20__ р, протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/ годин	1,5/45
Курс	3; 4
Семестр	5; 8
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	45
Аудиторні	28
Модульний контроль	2
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	15
Форма семестрового контролю	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є: надання знань, умінь, здатностей (компетентностей) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетентностей) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

В результаті вивчення дисципліни «Охорона праці» молодші спеціалісти з відповідних спеціальностей та напрямів підготовки повинні бути здатними до вирішення професійних задач та мати такі основні загальнокультурні та професійні компетентності з охорони праці:

Загальнокультурні компетентності

- здатність до ефективного використання положень нормативно-правових документів в своїй діяльності;
- здатність спілкування державною мовою як усно, так і письмово;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- володіння основними методами збереження здоров'я та працездатності виробничого персоналу;
- здатність застосування знання у практичних ситуаціях

Професійні компетентності

в виробничо – технологічній діяльності:

- обґрунтування вибору безпечних режимів, параметрів, виробничих процесів (в галузі діяльності);
- ефективне виконання функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі;
- проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві;

в організаційно – управлінській діяльності:

- проведення заходів з профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності;
 - здатність до організації діяльності у складі первинного виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;
 - здатність працювати в команді;
 - здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
 - здатність розробляти та управляти проектами;
 - методичне забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці серед працівників організації (підрозділу);
- в проектно – конструкторській діяльності:*

• впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці.

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення дисципліни «Охорона праці» молодші спеціалісти зможуть **оволодіти:**

- базовими знаннями з правових та організаційних питань з основ охорони праці;
- знаннями щодо використання нормативно-правових актів з охорони праці у різних сферах професійної діяльності;
- базовими знаннями з питань державної політики в галузі охорони праці;
- основами методичного забезпечення проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці працівників;
- навичками планування організаційно-технічних заходів з охорони праці;
- знаннями з основ фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії;
- принципами, методами і засобами контролю параметрів шкідливих і небезпечних виробничих чинників на робочих місцях;
- знаннями щодо профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності на виробництві (підприємстві, організації);
- основними методами збереження здоров'я та працездатності працівників;
- професійними навичками та знаннями правил безпеки

розуміти та пояснювати:

- систему державного нагляду і громадського контролю за охороною праці в Україні, функції та повноваження органів нагляду і контролю;
- принципи побудови системи управління охороною праці на підприємстві, її структуру і завдання;
- принципи загальної та особистої гігієни працівників зайнятих на роботах з важкими та шкідливими умовами праці;
- принципи соціального страхування громадян в разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності;
- основні заходи і засоби захисту працівників від шкідливих і небезпечних виробничих чинників типових для певних видів діяльності;
- порядок проведення розслідування нещасних випадків та професійних захворювань (отруєнь) на виробництві (організації, підприємстві)
- загальні вимоги з техніки безпеки, електро- та пожежної безпеки в установах (організаціях);
- наслідки дії небезпечних та шкідливих чинників пов'язаних з пожежами

характеризувати:

- принципи поділу шкідливих речовин у повітрі робочої зони виробничих приміщень за величиною ГДК;
- принципи поділу шкідливих речовин за характером впливу на організм людини;
- основні причини виробничого травматизму та професійної захворюваності;

- види відповідальності за порушення правил та норм з охорони праці;
- межі вогнестійкості будівель і споруд залежно від ступеня вогнестійкості будівельних конструкцій

мати навички:

- проведення розслідування нещасних випадків на виробництві (підприємстві, в організації, установі);
- складання статистичних показників травматизму та професійних захворювань (отруень) на виробництві (підприємстві, в організації, установі);
- розробки інструктажів з питань охорони праці, надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, правил поведінки та дій у разі виникнення аварійних ситуацій, пожеж, стихійних лих;
- користування первинними засобами пожежогашіння;
- евакуації людей з будівель на випадок пожежі

аналізувати:

- основні причини виробничого травматизму і профзахворюваності на виробництві;
- забезпечення виконання у повному обсязі заходів з колективної та особистої безпеки;
- обстановку і приймати рішення щодо дій у небезпечних та надзвичайних ситуаціях з використанням методів оцінювання і управління ризиками;
- механізми впливу небезпек на людину, визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками навколишнього середовища з урахуванням специфіки механізму токсичної дії небезпечних речовин, енергетичного впливу та комбінованої дії вражаючих небезпек;
- вплив шкідливих речовин на організм людини та засоби і заходи захисту від шкідливої дії речовин на виробництві;
- причини виникнення пожеж;
- умови праці відповідно до конституційного права кожного громадянина на належні безпечні і здорові умови праці та пріоритету життя і здоров'я працівників

надавати:

- невідкладну допомогу при закритих та відкритих ушкодженнях, опіках, відмороженні, електротравмі, трамах і кровотечах, травматичному шоці, травмах голови, хребта тощо

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторні					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1 Правові та організаційні питання охорони праці							
Тема 1. Вступ. Загальні питання охорони праці	2	2					
Тема 2. Правові та організаційні основи охорони праці	6	2	2			2	
Тема 3. Державне управління. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці	4					2	2
Тема 4. Організація охорони праці на підприємстві. Профілактика травматизму та професійних захворювань	8	2	2				4
Тема 5. Навчання з питань охорони праці	4		2				2
Разом	24	6	6			4	8
Змістовий модуль 2 Основи фізіології та гігієни праці. Виробнича санітарія							
Тема 6. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії	6	2	2				2
Тема 7. Основи виробничої безпеки	9	2	2			2	3
Тема 8. Основи пожежної безпеки	4	2					2
Модульний контроль	2						
Разом	21*	6	4			2	7
Усього	45*	12	10			6	15

* із урахуванням модульної контрольної роботи

5. Програма навчальної дисципліни

Тема 1: Вступ. Загальні питання охорони праці

Поняття і предмет охорони праці. Сучасний стан охорони праці в Україні та Європейському союзі. Основні розділи дисципліни «Охорона праці». Суб'єкти і об'єкти охорони праці. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці.

Основні етапи розвитку охорони праці. Охорона праці як суспільний чинник і галузь науки. Стан охорони праці, виробничого травматизму та професійної захворюваності в Україні та інших країнах. Соціально-

економічне значення охорони праці, економічні аспекти охорони праці, охорона праці як економічний чинник. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників.

Ключові терміни і поняття: праця, охорона праці, здоров'я, працездатність, виробниче середовище, важкість праці, напруженість праці, умови праці, безпечні умови праці, шкідливі та небезпечні виробничі фактори.

Рекомендовані джерела:

основні – 1; 2; 3

додаткові – 1; 3; 4

Тема 2: Правові та організаційні основи охорони праці

Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці. Закон України «Про охорону праці». Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Обов'язки працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій.

Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці.

Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП): визначення, вимоги та ознаки. Структура НПАОП. Реєстр НПАОП.

Акти з охорони праці, що діють в організації, їх склад і структура. Інструкції з охорони праці. Розробка та затвердження актів з охорони праці, що діють в організації.

Фінансування охорони праці. Основні принципи і джерела. Заходи і засоби з охорони праці, витрати на здійснення і придбання яких включаються до валових витрат.

Ключові терміни і поняття: роботодавець, працівник, акт юридичний, законодавчий акт, нормативно-правовий акт, ДНАОП, СУОП, міжгалузеві та галузеві акти з охорони праці, колективний договір, трудовий договір, контракт.

Рекомендовані джерела:

основні – 1; 3; 4; 5

додаткові – 4; 6

Семінар 1: Правові та організаційні питання охорони праці (2 год)

Тема 3: Державне управління. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці

Система державного управління охороною праці в Україні. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення.

Органи державного нагляду за охороною праці, їх основні повноваження і права.

Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці.

Ключові терміни і поняття: управління охороною праці, дисциплінарна відповідальність, дисциплінарне стягнення, адміністративна відповідальність, адміністративне стягнення, кримінальна відповідальність, злочин, нагляд за охороною праці.

Рекомендовані джерела:

основні – 1; 2; 3

додаткові – 1; 2; 3; 4; 10

Тема 4: Організація охорони праці на підприємстві. Профілактика травматизму та професійних захворювань

Структура, основні функції і завдання управління охороною праці в організації.

Служба охорони праці підприємства. Статус і підпорядкованість. Основні завдання, функції служби охорони праці. Структура і чисельність служб охорони праці. Права і обов'язки працівників служби охорони праці.

Громадський контроль за станом охорони праці в організації. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці, їх обов'язки і права.

Комісія з питань охорони праці підприємства. Основні завдання та права комісії. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі.

Атестація робочих місць за умовами праці. Мета, основні завдання та зміст атестації. Організація робіт та порядок проведення атестації робочих місць. Карта умов праці.

Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру. Мета та завдання профілактики нещасних випадків, професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням.

Ключові терміни і поняття: травматизм, травма, виробнича травма, нещасний випадок, професійне захворювання, виробнича санітарія, гігієнічна характеристика умов праці.

Рекомендовані джерела:

основні – 1; 2; 3

додаткові – 1; 3; 8; 10

Семінар 2: Організація охорони праці на підприємстві. Профілактика травматизму та професійних захворювань (2 год)

Тема 5: Навчання з питань охорони праці

Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Вивчення основ охорони праці у навчальних закладах і під час професійного навчання. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки. Навчання з питань охорони праці посадових осіб.

Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці для вихованців, учнів, студентів.

Стажування (дублювання) та допуск працівників до самостійної роботи.

Ключові терміни і поняття: вступний інструктаж, первинний інструктаж, повторний інструктаж, позаплановий інструктаж, цільовий інструктаж, стажування, дублювання, наряд-допуск.

Рекомендовані джерела:

основні – 1; 2; 3

додаткові – 1; 2; 3

Семінар 3: Навчання з питань охорони праці (2 год)

Тема 6: Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії

Основи фізіології праці. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці.

Робоча зона та повітря робочої зони. Мікроклімат робочої зони. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Заходи і засоби нормалізації параметрів мікроклімату.

Склад повітря робочої зони, джерела забруднення повітряного середовища. Контроль за станом повітряного середовища.

Основні вимоги до виробничого освітлення.

Вентиляція. Види вентиляції. Організація повітрообміну в приміщеннях.

Джерела, класифікація і характеристики вібрації. Гігієнічне нормування вібрації.

Нормування шумів. Контроль параметрів шуму, вимірювальні прилади. Методи і засоби колективного та індивідуального захисту від шуму.

Інфразвук та ультразвук. Джерела інфразвукових та ультразвукових коливань. Нормування та контроль рівнів, основні методи та засоби захисту від ультразвуку та інфразвуку.

Ключові терміни і поняття: шкідливі та отруйні речовини, параметри мікроклімату, природна вентиляція, механічна вентиляція, аварійна вентиляція, загально обмінна припливно-витяжна механічна вентиляція, освітлення, показник освітленості, природне освітлення, штучне освітлення, аварійне освітлення, евакуаційне освітлення.

Рекомендовані джерела:

основні – 1; 2; 3

додаткові – 1; 2; 3; 4

Семінар 4: Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії (2 год)

Тема 7: Основи виробничої безпеки

Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів.

Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.

Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом.

Умови ураження людини електричним струмом. Ураження електричним струмом при дотику або наближенні до струмоведучих частин і при дотик до неструмоведучих металевих елементів електроустановок, які опинились під напругою. Напруга кроку до дотику. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи.

Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

Ключові терміни і поняття: електротравматизм, місцеві електричні травми, електричні опіки, металізація шкіри, механічні ушкодження, електрофтальмія, електричні удари, клінічна смерть, електричний шок, електробезпека, захисне заземлення.

Рекомендовані джерела:

основні – 1; 2; 3; 4; 5

додаткові – 1; 2; 3; 5; 7; 9; 11

Тема 8: Основи пожежної безпеки

Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю. Класифікація вибухонебезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон.

Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Пожежна сигналізація. Заходи пожежогасіння.

Дії персоналу при виникненні пожежі. Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах. Вивчення питань пожежної безпеки працівниками.

Ключові терміни і поняття: пожежа, прямі збитки, побічні збитки, зона горіння, зона теплової дії, зона задимлення, зона токсичності, горіння, вибух, займання, спалах, самозаймання, самоспалахування, вибух, детонація, вогнестійкість, протипожежна перешкода, евакуаційні виходи, вогнегасники, вогнегасні речовини, сповіщувачі, сигналізація.

Рекомендовані джерела:

основні – 1; 2; 3

додаткові – 1; 2; 3

Семінар 5: Основи виробничої безпеки. Пожежна безпека (2 год)

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	3	3
Відвідування семінарських занять	1	3	3	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	1	10
Виконання поточної контрольної роботи	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15
Виконання модульної контрольної роботи	25	-	-	1	25
Разом		13	61	12	75
Максимальна кількість балів: 136					
Розрахунок коефіцієнта: $136 : 60 = 2,27$					
Екзамен: 40 балів					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Тема 1: Державне управління. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці (2 год)

1. Поясніть які органи здійснюють державне управління охороною праці в Україні, їх компетенції і повноваження.
2. Складіть та поясніть схему суті триступеневого адміністративно-громадського контролю за охороною праці на виробництві та (або) в навчальному закладі (за вибором студента).

Рекомендовані джерела:

основні – 2; 3; 4

додаткові – 1; 2; 3; 10

Тема 2: Охорона праці на підприємстві. Профілактика травматизму та професійних захворювань (4 год)

1. Сформулюйте основні положення щодо служби охорони праці підприємства.
2. Складіть схему класифікації нещасних випадків на виробництві.
3. Перелічіть основні причини виробничого травматизму та професійної захворюваності на виробництві.
4. Поясніть принципи соціального страхування від нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві згідно Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
5. Порівняйте заходи запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням і систему відкомпенсування шкоди в Україні та у Федеративній Республіці Німеччині.

Рекомендовані джерела:

основні – 1; 2; 3

додаткові – 1; 2; 3; 8

Тема 3: Навчання з питань охорони праці» (2 год)

1. Опрацюйте Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05 зі змінами та доповненнями)

Рекомендовані джерела:

основні – 1; 2; 3

додаткові – 1; 2; 3

Тема 4: Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії (2 год)

1. Опрацюйте Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
2. Поясніть, яким чином і для чого проводиться атестація робочих місць за умовами праці.
3. Поясніть що покладено в основу принципу нормування параметрів мікроклімату. Вкажіть різницю між оптимальними та допустимими умовами праці.

Рекомендовані джерела:

основні – 1; 2; 3

додаткові – 1; 2; 3

Тема 5: Основи виробничої безпеки. Електробезпека (3 год)

1. Поясніть яким загальним вимогам безпеки повинно відповідати:
 - виробниче устаткування;
 - технологічні процеси
2. Перерахуйте:
 - основні причини електротравматизму на виробництві;
 - види електротравм.
3. Поясніть принципи надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

Рекомендовані джерела:

основні – 1; 2; 3

додаткові – 1; 2; 3

Тема 6: Основи пожежної безпеки (2 год)

1. Перелічіть основні причини пожеж і дайте їм коротку характеристику.
2. Перелічіть і схарактеризуйте небезпечні та шкідливі чинники, пов'язані з пожежами.
3. Складіть алгоритм дій персоналу навчального закладу в разі виникнення пожежі.

Рекомендовані джерела:

основні – 1; 2; 3

додаткові – 1; 2; 3

Самостійна робота з кожної теми за робочою навчальною програмою оцінюється у сумі в діапазоні від 0 балів до 5 балів:

5 балів – робота виконана в повному обсязі;

4 бали – якщо допускаються незначні помилки;

3 бали – обсяг виконаної роботи становить 50% - 40%;

2 бали - обсяг виконаної роботи становить 20% - 30%;

1 бал - обсяг виконаної роботи становить менше 10%

Контроль самостійної роботи здійснюється у вигляді:

- тестування;

- співбесіди;

- заповнення зошуту з самостійної роботи

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Завдання для модульної контрольної роботи містять різноманітні тестові завдання (20 тестів) та запитання з розгорнутою відповіддю (ситуаційна задача).

До модульної контрольної роботи допускаються студенти, які відвідали не менше 90% аудиторних занять і отримали не менше 70% від можливої кількості балів за поточну роботу.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за модульну контрольну роботу – 25 балів.

Тести: 20 балів (1,0 * 20 = 20)

Теоретичне питання оцінюється максимум у 5 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма проведення семестрового контролю: екзамен (письмова).

I питання: виконати тестові завдання закритої форми

II питання: виконати тестові завдання відкритої форми

III питання: розв'язати та пояснити ситуаційну задачу.

Тривалість проведення: 2 години.

Максимальна кількість балів: 40 балів

Тести: 30 балів (1,0 *20=20; 1,0 *10=10)

Теоретичне питання оцінюється максимум у 10 балів.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання теоретичного питання:

- повнота і вичерпність відповіді – до 8 балів включно;
- володіння термінологією і понятійним апаратом – до 2 балів включно.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Ситуаційна задача: працівниця, яка має двох дітей віком до 15 років звільняється з роботи. Вона не скористалася правом на відпустку «на дітей» за 2011, 2012 і 2013 роки. Чи має вона право на одержання додаткової відпустки повної тривалості за 2011, 2012 та 2013 роки? Які нормативні документи регламентують це питання?

2. Ситуаційна задача: працівниця звільняється з підприємства. Чи повинні їй виплатити компенсацію за невикористані дні додаткової відпустки лише за останній рік, чи за всі роки, у яких вона мала таке право? Які статті КЗпП України регулюють це питання?

3. Ситуаційна задача: чи складається акт за формою Н-1, якщо під час обідньої перерви працівник вийшов за територію підприємства у своїх справах і був травмований міським транспортом. Поясніть, які нормативні документи регулюють це питання?

4. Ситуаційна задача: завідувач відділення перед закінченням навчальних занять обходив навчальні групи свого відділення і попереджав студентів про зміни в начальному розкладі на наступний день. Розмовляючи на ходу з одним із студентів він спіткнувся на вибоїні й вивихнув суглоб правої ноги. Про класифікуйте порядок розслідування даного нещасного випадку? Чи визнається він пов'язаним з виробництвом?

5. Ситуаційна задача: працівник у липні місяці звернувся до роботодавця з проханням надати йому відпустку без збереження заробітної плати на тиждень у зв'язку з одруженням. Роботодавець відмовив в наданні відпустки у зв'язку з напруженою ситуацією з працівниками у літній період. Чи правомірне рішення роботодавця? Якими законодавчими документами ви би порадили скористатися в даному випадку?

6. Ситуаційна задача: вам, як інженеру з охорони праці необхідно провести вступний інструктаж з новоприйнятим працівником. Складіть пам'ятку для проведення вступного інструктажу. Як документально оформити його проведення?

7. Ситуаційна задача: працівник був відсутній на робочому місці без поважної причини більше 3-х годин. Даний факт підтверджено свідками.

Роботодавець прийняв рішення про звільнення працівника з роботи. Працівник звернувся до суду. Чи правомірне звільнення? Обґрунтуйте відповідь, спираючись на закон.

8. Ситуаційна задача: у відділ кадрів звернулася жінка, яка працює і має двох дітей із заявою щодо надання їй додаткової оплачуваної відпустки. Поясніть, які пільги працюючим жінкам передбачені КЗпП України? Розгляньте відповідні статті кодексу.

9. Ситуаційна задача: жінка, яка перебуває у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, отримала повідомлення з місця роботи про те, що у зв'язку із скороченням штату її звільнено з посади, яку вона обіймала до відпустки. Чи правомірне звільнення? Які в даному випадку передбачені пільги жінкам згідно КЗпП України? Прокоментуйте відповідні статті кодексу.

10. Ситуаційна задача: працівник добрався до місця роботи попутним транспортом. Біля підприємства він вистрибнув з кузова вантажного автомобіля й пошкодив ногу. Поясніть порядок розслідування нещасного випадку. Чи вважається він пов'язаним з виробництвом? За якою формою складається акт?

11. Ситуаційна задача: відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку робочий день на підприємстві починається о 8-ій годині. Працівник на території підприємства, по дорозі до свого робочого місця, о 7-ій годині 45 хвилин вирішував виробничі питання й з ним стався нещасний випадок (травма при падінні) в наслідок складних погодних умов (ожеледиця). Поясніть порядок розслідування даного нещасного випадку. Який, у цьому випадку, складається акт?

12. Ситуаційна задача: у зв'язку з ліквідацією підприємства разом з іншими працівниками були звільнені бухгалтер, яка знаходилася у післяпологій відпустці та інспектор відділу кадрів, яка мала дитину у віці 14 місяців. Вони звернулися до суду з вимогою поновити їх на роботі. Чи правомірне рішення щодо звільнення? Яке рішення повинен прийняти суд? Поясніть, які пільги передбачені працюючим жінкам згідно КЗпП України.

13. Ситуаційна задача: керівник підприємства попередив працівницю, що через три дні вона направляється у відрядження на два тижні, працівниця заявила, що їхати у відрядження не може, так як має двох дітей віком 15 та 6 років. Які обмеження застосування праці жінок встановлюються нормами КЗпП України? Поясніть відповідні статті КЗпП України.

14. Ситуаційна задача: при звільненні за власним бажанням, між керівником підприємства і працівником виникла суперечка з питання, чи зобов'язаний працівник у разі звільнення повернути видані йому ЗІЗ. Поясніть, в яких випадках видаються ЗІЗ, чи підлягають вони обов'язковому поверненню під час звільнення працівника? Які законодавчі документи регулюють це питання?

15. Ситуаційна задача: ви входите до складу служби охорони праці навчально-виховного закладу. Складіть орієнтовний текст плану-пам'ятки з пожежної безпеки для учнів.

16. Ситуаційна задача: на підприємстві, де ви працюєте, часто виникають ситуації, коли інтенсивна та довготривала робота створює передумови для стресів та травм на робочому місці. У працівників виникає стомлення. Поясніть значення поняття «стомлення». Запропонуйте заходи щодо зниження процесу стомлення працівників.

17. Ситуаційна задача: працівниця підприємства після важкого інфекційного захворювання надала заключення МСЕК (медико-санітарної експертної комісії) про те, що вона потребує переведення на більш легку роботу терміном на 2 місяці. Адміністрація перевела її на роботу вахтером із зменшенням заробітної плати. Поясніть, у яких випадках робітники та службовці мають право переведення на іншу роботу? Як оплачується праця робітників та службовців при переведенні їх на іншу роботу? Розгляньте відповідні статті КЗпП України

18. Ситуаційна задача: ви працюєте спеціалістом з охорони праці. До вас звернувся керівник структурного підрозділу із запитанням: «Чим відрізняється перспективне планування охорони праці від поточного»? Якою буде ваша відповідь?

19. Ситуаційна задача: керівник доручив працівникові принести з бібліотеки довідкову літературу. Бібліотека знаходиться за територією підприємства. По дорозі до бібліотеки цей працівник отримав травму. Поясніть порядок розслідування даного нещасного випадку. Чи визнається він пов'язаним з виробництвом?

20. Ситуаційна задача: у робочий час на підприємстві відбувся виробничий конфлікт між робітником і бригадиром, внаслідок чого через хуліганські дії робітника, бригадир одержав травму голови й перебував на лікуванні 24 дні. Поясніть, як класифікувати цю травму – виробничою чи побутовою, і хто повинен сплатити постраждалому дні непрацездатності?

21. Ситуаційна задача: на підприємстві, де ви працюєте постало питання про обрання уповноважених з питань охорони праці. З цього питання було проведено загальні збори з питань охорони. З якою метою обираються уповноважені? У чому полягають їх права та обов'язки?

22. Ситуаційна задача: у 1994 році при навантажуванні у робітника відбувся зсув міжхребтового диску. Акт про нещасний випадок не складався, свідки того, що відбулося, є. Зараз цей працівник оформлює пенсію за віком. Чи вправі він вимагати від адміністрації додаткової щомісячної доплати до пенсії?

23. Ситуаційна задача: ви – керівник структурного підрозділу. Під час виконання роботи у вашому підрозділі з працівником стався нещасний випадок. Який інструктаж необхідно терміново провести? Прокласифікуйте нещасний випадок. Який акт оформлюється? Термін зберігання акту?

24. Ситуаційна задача: працівник придбав бавовняний халат за 85 гр. Документ, який підтверджує витрати відсутній. Роздрібна ціна халату становить 70 гр. Колективним договором виплата компенсаційної різниці вартості спецодягу не передбачена. Поясніть порядок компенсації витрат на придбання спецодягу? Розгляньте відповідні статті кодексу.

25. Ситуаційна задача: адміністрація підприємства склала акт за формою Н-1 про нещасний випадок, що відбувся в туалетній кімнаті, в робочий час, при відсутності факторів, що травмують. Комісія, що проводила розслідування, прийняла рішення акт на складати. Хто прийняв правильне рішення в даній ситуації? Поясніть склад комісії і порядок розслідування нещасного випадку.

26. Ситуаційна задача: чи враховується під час атестації робочих місць за умовами праці ступінь впливу шкідливих факторів на здоров'я працюючих, якщо вони використовують засоби індивідуального захисту? Які нормативні документи регулюють це питання?

27. Ситуаційна задача: які передбачені заходи впливу на працівників, що навмисно ухиляються від проходження обов'язкових медичних оглядів? Обґрунтуйте відповідь спираючись на закон.

28. Ситуаційна задача: працівник ухиляється від обов'язкової перевірки знань з охорони праці й позапланового інструктажу. Згідно зі ст. 20 Закону України «Про охорону праці» забороняється допуск до роботи осіб, які не пройшли інструктаж або перевірку знань з охорони праці. Якими правовими нормами варто керуватися при відстороненні від роботи такого працівника?

29. Ситуаційна задача: студент IV курсу хіміко-технологічного університету знаходячись на переддипломній практиці Хімкомбінату звернувся до буфетниці з проханням видати йому замість передбаченого лікувально-профілактичного харчування цигарки та цукерки на суму відповідну харчуванню. Чи в праві буфетниця погодитися з даною пропозицією? Поясніть, в яких випадках видається лікувально-профілактичне харчування. Які законодавчі документи регулюють це питання?

30. Ситуаційна задача: у зв'язку з епідеміологічною ситуацією на підприємстві оголошено карантин, працівників відправлено додому. Під час проходження по території підприємства один із працівників вмирає. Чи повинно проводитися спеціальне розслідування такого випадку? Відповідь обґрунтуйте спираючись на закон.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

8. Рекомендовані джерела

Закони України

1 Конституція України. Основний закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (поточна редакція – 30.09.2016) – zakon4.rada.gov.ua.

2 Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 № 4004-ХІІ (поточна редакція – 28.12.2015) – zakon5.rada.gov.ua.

3 Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 № 1264-ХІІ (поточна редакція – 01.01.2016) – zakon2.rada.gov.ua.

4 Про затвердження Загальнодержавної соціальної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2014-2018 роки: Закон України від 04.04.2013 (поточна редакція – 01.01.2015) – zakon2.rada.gov.ua.

5 Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 № 2694-ХІІ (поточна редакція – 05.04.2015) – zakon5.rada.gov.ua.

6 Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 № 1105-ХІV (поточна редакція – 01.01.2017) – zakon0.rada.gov.ua.

Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП)

1. 0.00-1.04-07 Правила вибору та застосування індивідуального захисту органів дихання.

2. 0.00-1.21-98 Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів.

3. 0.00-1.31-99 Правила охорони під час експлуатації електронно-обчислювальних машин.

4. 0.00-4.09-07 Типове положення про комісію з питань охорони праці на підприємстві.

5. 0.00-4.11-07 Типове положення про роботу уповноважених трудових колективів з питань охорони праці.

6. 0.00-4.12-05 Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці.

7. 0.00-4.29-94 Положення про навчання неповнолітніх професіям, пов'язаним з важкими роботами і роботами зі шкідливими або небезпечними умовами праці.

8. 0.00-4.35-04 Типове положення про службу охорони праці.

9. 0.00-6.02-04 Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.

10. 0.00-8.01-93 Перелік посад посадових осіб, які зобов'язані проходити попередню і періодичну перевірку знань з охорони праці.

11. 0.03-4.02-94 Положення про медичний огляд працівників певних категорій.

12. Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально – виховного процесу в навчальних закладах.

13. 0.01-1.01-05 Правила пожежної безпеки в Україні.

ДСТУ 2293-99. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять.

Основна (базова)

1. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці : підручник / В. Ц. Жидецький. — 5-те вид., доповн. — К.: Знання, 2014. — 373 с. + компакт-диск.

2. Грибанов В. Г., Негодченко О. В. Охорона праці : навчальний посібник. 2-ге вид. — К.: Центр учбової літератури, 2017. — 280 с

3. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. Підручник - К.: Каравела, 2016 - 384 с.

4. Основи охорони праці [текст] підручник. 2-ге вид./ О. І. Запорожець, О. С. Протоєрейський, Г. М. Франчук, І. М. Боровик - К.: «Центр учбової літератури», 2017. — 264 с.

5. Шудренко І. В. Основи охорони праці : навч. посіб. / І. В. Шудренко. — Житомир: Видавець, О. О. Євенок, 2016. — 214 с.

Додаткова

1. Грибан В.Г. «Охорона праці»: підручник/ В.Г. Грибан, О.В. Негодченко— К.: Центр учбової літератури , 2011 — 280 с.

2. Атаманчук П.С. «Основи охорони праці»: підручник / П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький. О.П. Панчук, О.Г. Чорна— К.: Центр учбової літератури. 2011 — 224 с. — 456 с

3. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці: Підручник. 5-е вид. / За ред. М.П. Гандзюка. - К.: Каравела, 2011. - 384 с.

4. Основи охорони праці: Підручник. перероблене. / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Д. В. Зеркалов, О. І. Полукаров, В. С. Коз'яков, Л. О. Мітюк, Ю. О. Полукаров, Т. Є. Луц. За ред. К. Н. Ткачука. — К.: Основа, 2014. — 456 с.

5. Коновалова О. В. Охорона праці в галузі. Практикум [текст] : навч. посіб. /О. В. Коновалова — К.: Центр учбової літератури, 2015 — 98 с.

6. Голінько В.І. Основи охорони праці: підручник / В.І. Голінько; М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. — 2-ге вид. — Д.: НГУ, 2014. — 271 с.

7. Правила охорони праці для працівників бібліотек (НПАОП 92.0-1.03-13) // Охорона праці. — 2013. — № 4. — С. 42-46.

8. Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві: [Електронний ресурс] : Навч. посібник/ Филипчук В. Л., Ткачук К. Н., Печніков О. С., Шаталов О. С., Зеркалов Д. В., Кухнюк О. М. — Електрон. дані. — К. : Основа, 2016. -304 с.

9. Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці: Навч. посіб. / Ткачук К. Н., Филипчук А. С., Зеркалов Д. В., Полукаров О. І., Полукаров Ю. О., Кружилко О. Є. — К.: НТУУ«КПІ», 2014. — 261с.

10. Левченко О. Г., Зеркалов Д.В. та ін. Охорона праці у галузі. Навч. посіб. для студентів соціально-економічного та гуманітарного профілю. / О. Г. Левченко, Д. В. Зеркалов, А. М. Гусев, О. Ю. Арламов, Г. В. Демчук, Ю. О. Полукаров / За ред. Д. В. Зеркалова. — К.: «Основа». 2013. — 446 с.

11. Зеркалов Д.В. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. Навч.посіб. / — К.: Основа, 2016. — 267 с.

Додаткові інтернет ресурси

1. Основи охорони праці [текст] підручник. 2-ге вид./О.І. Запорожець, О.С. Протоєрейський, Г.М. Франчук, І.М. Бровик – К.: «Центр учбової літератури», 2017.-264с.
2. Охорона праці в галузі [текст]: навчальний посібник /П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, Р.М. Білий – К.: «Центр учбової літератури», 2017.-322с.
3. <http://www.dnopr.kiev> – офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду.
4. <http://www.mov.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства освіти і науки. Молоді та спорту України.
5. <http://www.mns.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
6. <http://www.social.org.ua> – офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
7. <http://www.nau.ua> – інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)»
8. <http://op.kri.ua> – портал НТУУ «КПІ». Матеріали з питань охорони праці.
9. <http://op.kri.ua> – сайт кафедри охорони праці, промислової та цивільної безпеки «НТУУ» КПІ.

**Навчально-методична картка дисципліни «Охорона праці»
для спеціальності «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», «Дизайн»
всього 45 год, з них аудиторних 30 год. (лекції – 12 год, семінари – 10 год, модульний контроль – 2 год), самостійне опрацювання – 15 год, форма контролю - екзамен**

Модулі	Змістовий модуль I						Змістовий модуль II				
Назва модуля	Правові та організаційні питання охорони праці						Основи фізіології та гігієни праці. Виробнича санітарія				
Кількість балів	61 бал						75 балів				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теми лекцій	Вступ. Загальні питання охорони праці	Правові та організаційні питання охорони праці		Організація охорони праці на підприємстві. Профілактика травматизму та професійних захворювань			Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії		Основи виробничої безпеки. Електробезпека	Основи пожежної безпеки. Система пожежного захисту	
Теми семінарських занять			Семінар №1. Правові та організаційні основи охорони праці		Семінар №2. Організація охорони праці на підприємстві. Профілактика травматизму та професійних захворювань	Семінар №3. Навчання з питань охорони праці		Семінар №4. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії			Семінар №5. Основи виробничої безпеки. Електробезпека . Основи пожежної безпеки. Система пожежного захисту
Тести	10 балів			10 балів			10 балів		10 балів		
Модульна к/р							25 балів				
Самостійна робота	5 балів		5 балів			5 балів	5 балів		5 балів		5 балів
Підсумковий контроль	екзамен										